

Budapesti Levéltári Mozaikok

2021/ 11. szám (régi sorozat 38. szám)

DOI: [10.56045/BLM.2021.11](https://doi.org/10.56045/BLM.2021.11)

ISSN: 2939-6921

URL: <http://leveltarimozaikok.bparchiv.hu/2021/12/15/leveltari-mozaikok-38/>

KENYERES ISTVÁN – SARUSI KISS BÉLA

Hiteles-e a nemrég felbukkant József Attila-kézirattal kapcsolatos rendőrségi irat?

A cikk egy aukción felbukkant, József Attilának tulajdonított kézirat hitelességének kérdését tárgyalja a hozzá kapcsolt rendőrségi irat levéltári szempontok szerinti vizsgálata alapján. Formai jegyek, így a lapon szereplő pecsét, iktatószám, továbbá a rendőri szervezet, az aláíró személye az irat – eredeti pecséttel ellátott, de – hamisított tartalmát támasztják alá.

Kulcsszavak: 20. század első fele, József Attila, kézirat, irodalom, hitelesség, eredetiségvizsgálat, rendőrség

2021 februárjában József Attilának tulajdonított, eddig ismeretlen írás bukkant fel egy antikvárium aukcióján.¹ A kézirat heves vitákat váltott ki a József Attila-szakértők körében, főként a hitelesség mellett érvelő Bíró-Balogh Tamás és Lengyel András, illetve a kéziratot hamisnak nyilvánító Tverdota György, Veres András és Sárközi Éva között.² Az árverésre bocsátott, majd a viták hatására az árverés alól visszavont tételhez kapcsolódott még Ballagi Mór: Uj teljes magyar és német szótára ötödik kiadásának magyar-német része Arany János ajándékozási bejegyzésével valamint egy rendőrségi gépirat. Az Arany János dedikációról Kőrizs Imre mutatta ki, hogy az hamis.³

Mi az alábbiakban az aukciós tételhez tartozó, a József Attila-kéziratot és az Arany-dedikációt összekötő rendőrségi gépirattal foglalkozunk, elsősorban annak hitelességét kívánjuk górcső alá venni, mivel a vita során több szerző is foglalkozott a József Attila-kézirat hitelességét alátámasztani szándékozó irattal, illetve az azon látható rendőrségi pecséttel. A vita során először Sárközi Éva vetette fel a rendőrségi irat hamis voltát, fő érve az volt, hogy az iraton szereplő pecséten a Szent Korona-nélküli, közkeletűen „Kossuth-címernek” nevezett címerkép látható, amely a szerző szerint 1946. június 4-én lett hivatalos állami címer, hozzátéve, hogy „A háború után, 1946 nyaráig, nem ismert olyan pecsét vagy irat, melyen a Kossuth-címer lenne látható.” Felhívta a figyelmet arra, hogy az iratban olvasható elkobzás kifejezés is problematikus.⁴ A rendőrségi irattal foglalkozott Kőrizs Imre is, aki e közlemény szerzőitől kapott adatok alapján szintén elvetette az irat hitelességét. Be kell vallanunk, hogy az akkor megfogalmazott gyors véleményünkben szereplő adatok közül elsősorban az iratban említett személynek az irat dátumakori hollétére vonatkozó adatot tudjuk ma bizonyossággal fenntartani, ugyanakkor, amint az az alábbiakból is kiderül, számos új érvet tudunk felhozni akkori állításunk alátámasztására. Írásunk egyúttal választ kíván adni Lengyel András jogos felvetésére, miszerint: „A rendőrségi irat hamissá nyilvánításához azonban konkrét filológiai kutatásra lenne szükség. Mindenekelőtt meg kell nézni, létezett-e egyáltalán ilyen nevű rendőri szerv akkor. Ha volt, akkor megnézni a rendőri szerv egykorú iratait, az iratok papírját, a gépirást, vagy ha úgy tetszik, az írógépet, és magát a pecséthasználatot. S nem utolsósorban az iraton lévő iktatószám ellenőrzése is feladat. Iktattak-e ilyen számon bármit is.”⁵

1. Vizsgálatunk tárgya, a „rendőrségi irat”

A vizsgált irat szövege a következő:⁶

Itt köszönjük meg Korinek Tamásnak és Nagy Sándornak az iratok feltárásban nyújtott segítségét.

¹ Ld. pl. Eddig ismeretlen József Attila vers került elő. Telex.hu, 2021. február 10. <https://telex.hu/kult/2021/02/10/eddig-ismeretlen-jozsef-attila-vers-kerult-elo>

² A József Attilának tulajdonított kézirat vitája kapcsán ld. Kőrizs Imre: Kész a leltár? In: Magyar Narancs 33. (2021) 8. sz. 2021. február 25. 25–27. p. Ld. még újabban: Lengyel András: Senki nem bizonyította. In: Magyar Narancs 33. (2021) 10. sz. 2021. március 11. 34–35. p. Ugyanitt (35. p.) található szerkesztőségi közlésben a vita addigi főbb állomásai. Ld. még: Horváth Iván: Mégsem hamis a József Attila-kézirat? A boldogság mint esztétikai kudarc. prae.hu 2021. 03. 23. (<https://www.prae.hu/article/12028-megsem-hamis-a-jozsef-attila-kezirat/>)

³ Kőrizs I.: i. m. 26–27. p.

⁴ Sárközi Éva: Szép remények. Hamisítvány lehet az árverésre bocsátott, József Attilának tulajdonított kézirat (prae.hu, 2021. február 18. <https://www.prae.hu/article/11955-szep-remenyek/>)

⁵ Lengyel A.: i. m. 34. p. Az alábbi írás a Miniszterelnökség Műtárgyvédelmi Hatósági Osztály 2021. március 9-i megkeresésére általunk készített szakértői véleményen alapul. A kérdéses irat digitális felevételét is a Miniszterelnökség bocsátotta rendelkezésünkre.

⁶ Amennyiben a jelen vizsgált irat eredetije is vizsgálat alá esik, érdemes lesz a gépirat írásképét is megvizsgálni.

„Előállított Bartha István tulajdonában lévő⁷
Magyar német Dr. Ballagi Mór⁸ szótár⁹ Arany János¹⁰ aláírt I88I
József Attila Szép remények verses noteszét I935
I945. Július¹¹ 3. napon elkobzom.

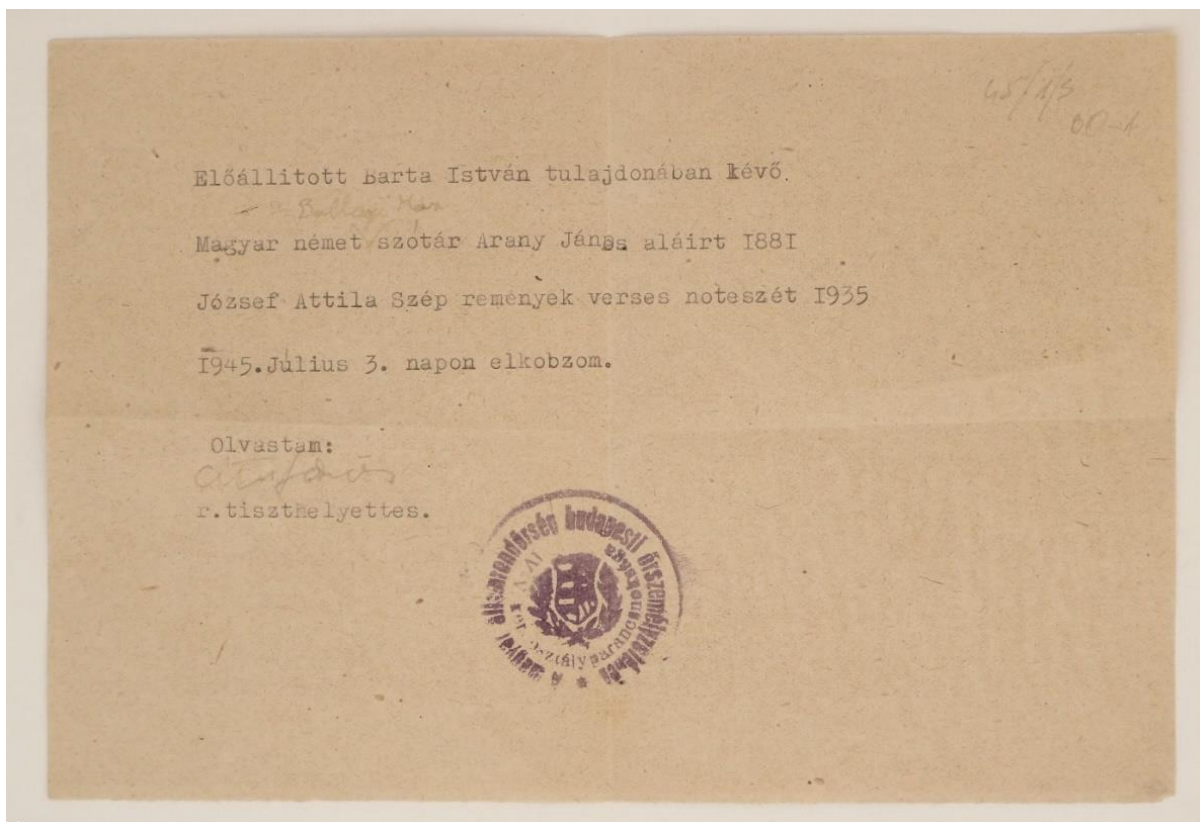
Olvastam:

N.¹²

r. tiszthelyettes.

[pecsét lenyomata]”

A vizsgált irat rendelkezésünkre bocsátott digitális felvétele:

[A vizsgálat tárgyát képző irat.](#)

Előre bocsátjuk, hogy az irat eredeti példánya nem, csupán digitális másolata (annak is csak egyik oldalának képe) áll rendelkezésre.¹³

Érdemes volna papír-kormeghatározást végezni az eredeti iraton, erre létezik megfelelő szakembergárda és laboreszköz is Magyarországon, ugyanakkor ilyen korú üres papírlapok beszerzése nem okoz nagy nehézséget, tehát nem feltétlen lenne perdöntő a vizsgálat

⁷ Eredetileg „k”, amit átütöttek „l”-re.

⁸ A név utólag ceruzával besúruva.

⁹ A gépelt „o”-betű felett látható ékezet ceruzával utólag lett beillesztve.

¹⁰ A gépelt „o”-betű helyett eredetileg egy „p” elütés szerepel.

¹¹ A szóban az első gépelt „u”-betű felett látható ékezet ceruzával utólag lett beillesztve.

¹² Olvashatatlan aláírás.

¹³ Kőrizs Imre, aki eredetiben is megtekinthette az iratot, szíves tájékoztatása szerint az irat hátoldala üres.

eredménye. Lehetséges ugyanakkor tinta-öregedési vizsgálat lefolytatása is, így megállapítható lenne, hogy a papíron a papírral egykori tintát használtak-e?

Az irat vizsgálata során különös nehézséget okoz, hogy a Budapesti Rendőrfőkapitányság egészen a 2000-es évek első évtizedéig ellenőrizetlen módon, hatalmas mennyiségű, akár a vizsgált irattal egykorú iratanyagot semmisített meg levéltári engedélyezés nélkül. Emiatt nem maradt fenn a korszak rendőrségi szervezetét megfelelően visszatükröző regisztratúra.

2. Formai jegyek vizsgálata

Az irat keltezése 1945. július 3.

Az iraton szereplő azonosítószámok (iktatószám?) kérdése:

A jobb felső sarokban ceruzával írva, egy 45/1/3, illetve egy sorral alatta jobbra tőle a 00-1 számok láthatóak. Amennyiben ez az irat keletkezésekor került rá, feltételezhető, hogy azt iktatószámoknak szánták. A regisztratúra hiányában ezt sem iktatókönyv, sem iratsorozat összevetéssel nem lehet biztosan kizárni vagy megerősíteni. Az mindenestre gyanús, hogy egy, az irat datálása szerint év közepi időpontban az iktató/lajstromszám ilyen alacsony (a 45 feltehetőleg az évszámot jelöli, az 1 pedig a főszámot, 3 az alszám, ami azt feltételezi, hogy ebben az évben az első ilyen tárgyú iratot állították volna ki, annak is 3. iktatási eseményéről lehet szó). Az irat jellege miatt ugyanakkor az elnöki, illetve igazgatási tétel, illetve csoportszám sem valószínű.

A pecséten szereplő felirat és címer:

A pecsétnyomaton látszó szöveg „A magyar államrendőrség budapesti őrszemélyzet[ének] IV-V. ker. osztályparancsnoksága” szerepel, a közepén a korona nélküli kiscímer („Kossuth-címer”) látható babérkoszorúval övezve:

A kérdéses irat részlete a pecsétnyomattal.

Ilyen pecsénnyomattal ellátott irat nem található levéltárunk őrizetében. Ezért a pecsét két elemét: a rajta szereplő címer használatát és a feliratokban szereplő szervezeti egység történetét kell megvizsgálni.

A pecséten szereplő címer kérdése:

Felvetődhet, hogy a korszakban mikortól nem használtak a magyar címer felett koronát, illetve mikortól szerepeltették az ún. Kossuth-címert, amelynek a jellegzetessége az egyenes helyett a hajlított oldalú pajzs a korábbi koronás címer helyett?¹⁴ A korszakban az ún. Rákosi-címer bevezetéséig (1949) – Sárközi Éva állításával szemben – nem rendezték hivatalosan az államcímer kérdését. Az 1946. évi I. tc. rendelkezett a királyság megszüntetéséről és a köztársasági államforma bevezetéséről, a jogszabályt 1946. február 20-án hirdették ki. Ezt követően gyakorlattá vált, hogy a magyar kiscímeren szereplő koronát elhagyták a hivatalos pecsétékről. A szakirodalom szerint a Köztársasági Elnök Hivatala 1946 áprilisától használta először a korona nélküli államcímer és ez lett mintaadó, 1946 májusától vették át ezt a címertípust a minisztériumok, de a helyzet szabályozatlanságára utal, hogy még 1948 januárjából is ismert koronás kiscímerrel pecsételt belügyminisztériumi irat.¹⁵

A korona nélküli kiscímer használatára a legkorábbi hivatalos adatunk 1945 őszeről ismert. Ekkor bocsátották ki azt a rendeletet, amely hivatalos formában először használta a korona nélküli kiscímert hivatalos okmányon, mégpedig illetékbélyegeken. A pénzügyminiszter *1945. október 10-én* kiadott 190.465. XI. a. P. M. számú rendelete *kifejezetten korona nélküli címerrel* ellátott illetékbélyegek forgalomba helyezéséről rendelkezett: „Az 50 filléres, 1, 2 és 5 pengős értékrajz középső részén – fehér széllel határolva – sötét színben, az értékszám, alatta „fillér”, illetve „pengő” szócska, ezek alatt pedig *a koronanélküli hegyesedő pajzsba foglalt magyar címer* helyezkedik el.”¹⁶

¹⁴ A kérdéskörre összefoglalóan ld.: Albert Zoltán Máté: Az úgynevezett Kossuth-címer használata szokásjog alapján 1946–1949 között. *Turul* 87. (2014) 20–24. A közlemény nem tér ki az alábbi ismertetett kérdéskörre.

¹⁵ Albert Z. M.: i. m. 23. p.

¹⁶ A pénzügyminiszter 1945. június 4-i 65.137 P.M. sz. rendelete az 5 pengős érme verésénél még a koronás címer használatát rendelte el: „*az érme egyik lapján szőlőfürt és levél között elhelyezett búzakaralásdíszszel körülvevő koronás magyar címer alatt 5 Pengő értékjelzés*” szerepeljen.

A budapesti államrendőrség 1945/46. évi pecsétjeiről:

Az akkori nevén Magyar Államrendőrség Budapesti Főkapitánysága és szervei 1945 folyamán a fennmaradt levéltári iratok tanúsága szerint koronás kiscímeres pecsétet használt, miként az az alábbi, 1945. szeptember 25-i példán is szerepel:¹⁷

A Magyar Államrendőrségi Budapesti Főkapitányság Gépkeszi Osztályparancsnokságának pecsétje, 1945. szeptember 25.

(Budapest Főváros Levéltára (= HU BFL) VI.12.a.5 1. kisdoboz. A Budapesti Rendőr-főkapitányság Központi Szervezetének iratai – Főkapitányság Hivatala iratai – Munkatervek, munkabeszámolók (havi jelentések szervezeti egységenként) 15140/1945.)

A Magyar Államrendőrség Budapesti Főkapitánysága még 1946 májusában is használta a koronás kiscímert:¹⁸

A Magyar Államrendőrségi Budapesti Főkapitányságának pecsétje, 1946. május 31.
(HU BFL VI.12.a.5 2/A. kisdoboz. Budapesti Rendőr-főkapitányság Központi Szervezetének iratai – Főkapitányság Hivatala iratai – Munkatervek, munkabeszámolók (pártállási kimutatás) 13391/1945 (1946))

¹⁷ Budapest Főváros Levéltára (= HU BFL) VI.12.a.5 1. kisdoboz. A Budapesti Rendőr-főkapitányság Központi Szervezetének iratai – Főkapitányság Hivatala iratai – Munkatervek, munkabeszámolók (havi jelentések szervezeti egységenként) 15140/1945.

¹⁸ HU BFL VI.12.a.5 2/A. kisdoboz. Budapesti Rendőr-főkapitányság Központi Szervezetének iratai – Főkapitányság Hivatala iratai – Munkatervek, munkabeszámolók (pártállási kimutatás) 13391/1945 (1946).

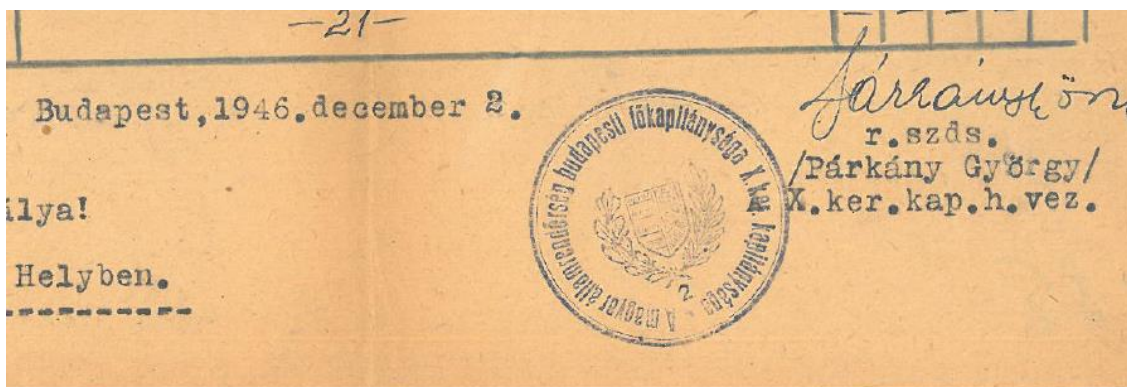
A budapesti rendőri szervek nagyjából 1946 nyarától több pecsétükön levágták a koronát a korábbi kiscímerről, pl. 1946 augusztusi irataiban:¹⁹

*Magyar Államrendőrség Budapesti Főkapitánysága V. ker. Kapitányság pecsétje,
1946. augusztus.*

(HU BFL VI.12.a.5 2/A. kisdoboz. Budapesti Rendőr-főkapitányság Központi Szervezetének iratai – Főkapitányság Hivatala iratai – Munkaterv, munkabeszámoló (pártállási kimutatás) 13391/1945 (1946))

Ugyanez egy 1946. decemberi iraton:²⁰

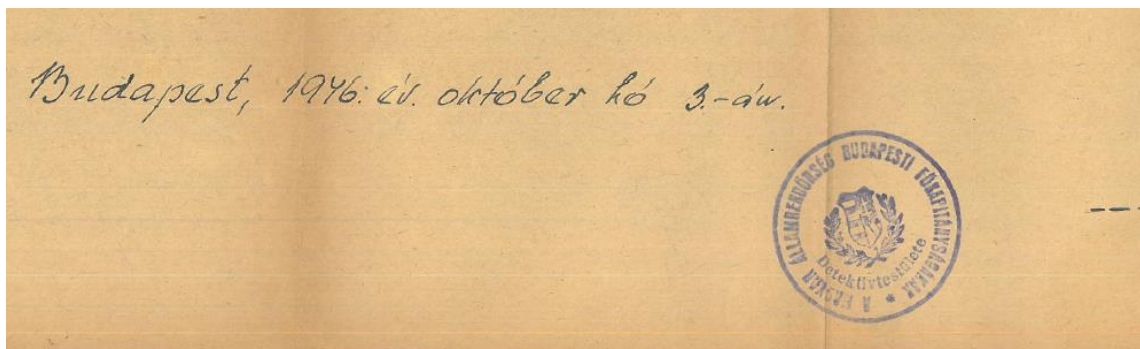
*Magyar Államrendőrség Budapesti Főkapitánysága X. ker. Kapitánysága pecsétje,
1946. december 2.*

(HU BFL VI.12.a.5 2/A. kisdoboz. Budapesti Rendőr-főkapitányság Központi Szervezetének iratai – Főkapitányság Hivatala iratai – Munkaterv, munkabeszámoló (pártállási kimutatás) 13391/1945 (1946))

¹⁹ Uo.

²⁰ Uo.

A Kossuth-címernek nevezett, hajlított oldalú címerpajzsos pecsét 1946 októberében jelent meg a budapesti rendőrségi iratokon²¹:

*A Magyar Államrendőrség Budapesti Főkapitánysága Detektívtestülete pecsétje,
1946. október 3.*

(HU BFL VI.12.a.5 2/A. kisdoboz. Budapesti Rendőr-főkapitányság Központi Szervezetének iratai – Főkapitányság Hivatala iratai – Munkatervek, munkabeszámolók (pártállási kimutatás) 13391/1945 (1946))

A vizsgált iraton szereplő pecséthez hasonló kerületi kapitánysági (jelen esetben a XIV. ker. kapitányság) pecsétre 1946 decemberéből van példánk:²²

*Magyar Államrendőrség Budapesti Főkapitánysága XIV. ker. Kapitánysága pecsétje,
1946. december 1.*

(HU BFL VI.12.a.5 2/A. kisdoboz. Budapesti Rendőr-főkapitányság Központi Szervezetének iratai – Főkapitányság Hivatala iratai – Munkatervek, munkabeszámolók (pártállási kimutatás) 13391/1945 (1946))

Kutatásaink során arra jutottunk, hogy a korona nélküli címeres pecsétek használatára 1946 nyarától, míg az ún. Kossuth-címeres (hajlított oldalú, koronanélküli címeres) pecsétekére csak 1946 őszétől van példánk a budapesti rendőri szervek iratain.

Hogy mennyire nem volt általános a Kossuth-címer, vagy a korona nélküli címeres pecsétek használata a korabeli rendőri szervek esetében, jó példa a belügyminiszter

²¹ Uo.

²² Uo.

193.437/1947. IV—1 B. M. számú, 1947. június 30-án kiadott rendelete, amely az államrendőrség valamennyi hatóságát és szervezetét utasította a korona nélküli címer kötelező használatára: „egyes hivatalok még mindig címerpajzsot használnak, amely felett a korona is ábrázolva van. Az 1946. évi I. tv. szerint Magyarország államformája köztársaság, A köztársasági államformával pedig a királyságra is utaló magyar állami címer használata semmi esetre sincs összhangban. Ezért elrendelem, hogy addig is, amíg az ország címerét a törvényhozás megállapítja, az államrendőrség hatóságai és szervei a koronával ellátott címerpajzs helyett *a cserfa, illetőleg olajággal díszített állami címerpajzsot az 1848/1849. évi szabadságharc idejében alkalmazott, közismert alakjában használják*. Azokat a nyomtatványokat, amelyeken koronás címer van, takarékosági okokból nem kell ugyan megsemmisíteni, azonban ezeken a nyomtatványokon a koronát úgy kell beárnyékolni (sátirozni), hogy az látható ne legyen.”²³

A pecséten szereplő hivatali/szervezeti egység kérdése

A kérdéses szervezeti egység: „A magyar államrendőrség budapesti őrszemélyzet[ének] IV-V. ker. osztályparancsnoksága”.

A vizsgált irat napján kiadott főkapitánysági napi parancs szerint a belvárosi, azaz a IV. kerületi rendőrkapitányság (és ennek értelmében az V. kerületi is) még önálló szervezeti egységet képezett.²⁴

A IV. és V. kerületi kapitányságok összevonására csak 1946 október 3-án került sor:²⁵

„Az 1876. évi IV. tc. 16. §-ában előírtak alapján Budapest székesfőváros közigazgatási állapotáról és a magyar államrendőrség budapesti főkapitányságának működéséről szóló 1946. évi október havára vonatkozó jelentésemet az alábbiakban terjesztem elő: A belügyminiszter úr 1946. évi október hó 3-án kelt 517.269/1946—IV. 1-a B. M. számú rendeletével a budapesti főkapitányság hatósági területén működő kerületi kapitányságok közül az I. és XII. kerületi kapitányságokat I/XII. kerületi kapitányság, a IV. és V. kerületi kapitányságokat IV/V. kerületi kapitányság, a VI. és VII. kerületi kapitányságokat VI/VII. kerületi kapitányság, továbbá az újpesti és rákospalotai kerületi kapitányságokat újpesti kerületi kapitányság, végül a Kispest és pestszentlőrinci kerületi kapitányságokat kispesti kerületi kapitányság elnevezéssel összevonni rendelte, egyben a budapesti főkapitányság hatósága alá tartozó 18 kerületi kapitányság elnevezését és hatásköri területét is megállapította.”

Ennek következtében a pecséten szereplő, az összevont IV–V. kerületi kapitányság kötelékébe tartozó szervezeti egység – amelyről további konkrétumokat nem sikerült fellelni a fentebb említett iratpusztulás okán – sem jöhetett létre 1946. október 3-a előtt.

²³ Rendőrségi Közlöny 3. (1947) 15. sz. 1947-07-15. 348. p.

²⁴ A Magyar Rendőrség Budapesti Rendőri Őrségének Főparancsnoksága. Napi parancs, Budapest, 1945. július 3. HU BFL VI. 13. a. 1945/144. sz.

²⁵ Fővárosi Közlöny, 1946 (57. évfolyam, 29-56. szám) 1946-12-07 / 53. szám. ld. még: Magyar Közlöny – Hivatalos lap, 1946. augusztus-december (188–297. szám) 1946-12-25 / 295. szám. ld. még: A Magyar Rendőrség Budapesti Rendőri Őrségének Főparancsnoksága. Napi parancs, Budapest, 1946. október 3. HU BFL VI. 13. a. 1946/233. sz.

Összegezve: az iraton látható pecsétnyomaton szereplő korona nélküli kiscímer Kossuth-címeres verzióját csak 1946 őszétől használták a budapesti rendőrfőkapitányság és szervei, a pecséten olvasható rendőrségi részlegnek a felállítására pedig csak *1946. október 3-át* követően kerülhetett sor. A pecsétnyomat tehát lehet hiteles, azonban annak használata csak az előbbi dátum(ok) után képzelhető el.

3. Tartalmi elemek vizsgálata

A vizsgált iraton egy nyelvtanilag helytelen, írógéppel írt, de ceruzás kiegészítéssel ellátott bővített mondat szerepel. Valószínűsíthetően az irat keletkeztetője azt kívánta állítani, hogy Barta Istvántól, 1945. július harmadikán különféle tárgyakat kobozott el. Ha feltételezzük, hogy a nevezett Barta István megegyezik azzal a személlyel, akivel a költő személyes kapcsolatban volt, barátjának tekintette,²⁶ akkor a mondat leginkább vizsgálható állítása, hogy ezen a napon Barta Istvánt a rendőrség előállíthatta-e?

Budapest Főváros Levéltárában, a Budapesti Központi Járásbíróságon működött I-XXI. sz. Igazolóbizottságok fondjában, XVII.1712.a jelzet alatt megtalálható a 822396 számú ügy, amely Barta István igazolási eljárásának iratait tartalmazza. Ebben szerepel egy gépelt nyilatkozat, amelyben Barta arról nyilatkozik, hogy „*A felszabadulás után bejártam a bankba 1945. március 21.-ig, akkor elvittek hadifogolynak és a Szovjetunióból 1947. június 24.-én érkeztem vissza.*” Az irat valódiságát Barta István aláírása hitelesíti. Egyértelműen ugyanezen kéztől származik az igazolóbizottsági nyilatkozat aláírása is, így a két irat egymást is erősíti. A nyilatkozatra egyébként éppen azért volt szükség, mert Bartának már korábban meg kellett volna jelennie az igazolóbizottsági eljárásán, de azt éppen orosz fogságba vitele miatt nem tudta megtenni.

²⁶ Stoll Béla: Az új József Attila-kiadás műhelyéből. A költő töredékei. *Kortárs* 22. (1978) 4. sz. 615-618. p. Ürögdi György: Ki volt Barta István? *Kortárs* 22. (1978) 6. sz. 1000. p. Stoll Béla: Az új József Attila kritikai kiadás műhelyéből. József Attila és Barta István. *Kortárs* 23. (1979) 5. szám. 773-779. p. Lengyel András: "...saját szemem láttára átalakulok" (József Attila 1935 augusztusi fordulatáról). *Jelenkor* 38. (1995) 4. sz. 356-365. p.

MAGÁNALKALMAZOTTAK RÉSZÉRE

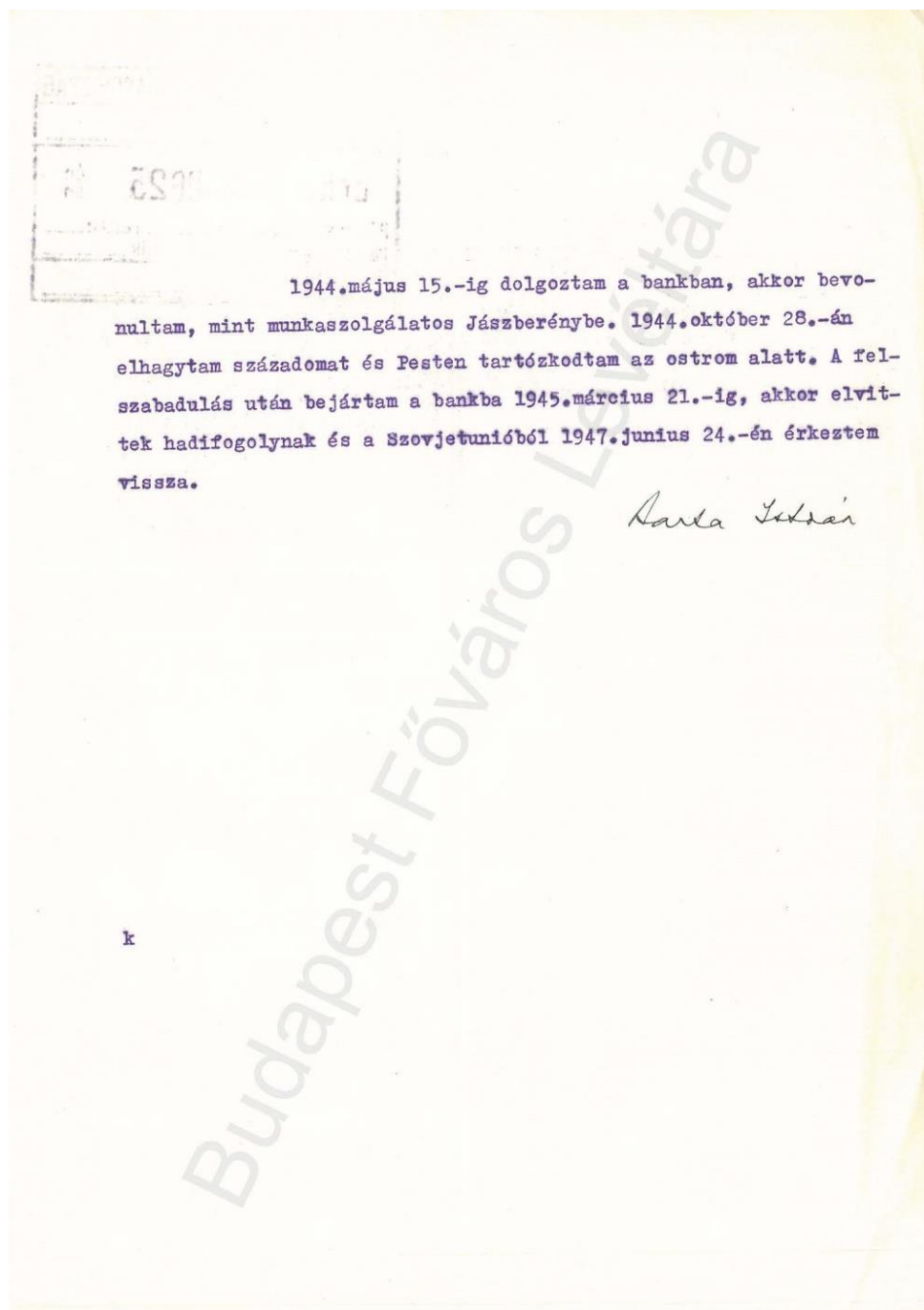
Ára 1 pengő

NYILATKOZAT

Alulírott kijelentem, hogy az alábbi kérdőpontokra az igazolási eljárásban meghatározott felelősségem teljes tudatában, legjobb tudomásom és lelkiismeretem szerint válaszolok:

1. Név (korábbi név): Barta István
2. Születési hely, év: Magyóvár, 1900. VIII. 15.
3. Családi állapot, gyermekek száma: nős, -
4. Lakás helye, szobáinak száma: Budapest, T. Klótd. a. 14/B - 2
5. Iskolai végzettség, különleges szaktudás: Kereskedelmi érettség, -
6. Foglalkozás, illetve szolgálati beosztás: banktisztviselő
7. Ha alkalmazott, a munkaadó neve, cége, telephelye: Post. Magyar Kereskedelmi Bank Budapest
8. Ha önálló, cége, telephelye: -
9. Jövedelem, illetve készpénz és természetbeni illetmény: hav. Ft. 1400.- btl.
10. Mióta áll a jelenlegi munkaadó szolgálatában: 1917.
11. Melyek korábbi munkahelyei: -
12. Ha önálló, ezen tevékenységét mióta folytatja? -
13. Mint alkalmazott mikor lépett legutóbb elő? 1936.
14. Mik voltak korábbi illetményei? -
15. Miből állott és milyen értéket képviselt a vagyona 1937 január 1-én? -
16. Miből állt és milyen értéket képviselt a vagyona 1945 január 1-én? -
17. Teljesített-e katonai szolgálatot, mikor, milyen minőségben, milyen kötelességekben? -
18. Milyen kitüntetésben részesült? -
19. A legutolsó népszámláláskor milyen anyanyelvűnek vallotta magát? magyar
20. Korábbi magyarosított nevét visszaváltoztatta-e és ha igen, mi okból? -
21. Volt-e a Volksbund tagja? -
22. Volt-e a német hadsereg, illetve az SS szolgálatában, ha igen, mikor és meddig? -
23. Német katonai, rendőr vagy egyéb hatóságokkal volt-e kapcsolatban, ha igen, minőben? -
24. Járt-e kiküldetésben Németországban, ha igen, mikor, mi célból, kinek a megbízásából? -
25. A zsidótörvény végrehajtásával kapcsolatban milyen tényleges szerepe volt? -
26. Árusított-e ki zsidó üzletet? -
27. Vásárolt-e ilyen kiárusított árut? -
28. Szerzett-e zsidóktól eredő rádiót? Ha igen, mikor, milyen körülmények között? -
29. Beköltözött-e zsidó lakásba, ha igen, mi okból? -
30. Mint nem bombakárosult cserélt-e az 1940. évi január hó 1-től lakást, ha igen, mikor, mi okból? -

Barta István igazolóbizottsági nyilatkozata, 1947. július 11. (HU BFL XVII.1712.a 822396)

[Barta István nyilatkozata munkaszolgálatára és hadifogsága idejéről \(HU BFL XVII.1712.a 822396\)](#)

Arra a kérdésre, miszerint az iratot aláíró rendőr létezett-e, tudnunk kellene az intézkedő személy nevét. Ennek ismeretében talán egyéb, levéltári, vagy sajtóban megjelent információk alapján lehetne válaszolni arra, hogy ekkor a IV-V. kerületi kapitányságon szolgált-e az aláíró személy? A hozzánk eljutott digitális másolaton az aláírásban szereplő név egyértelműen nem azonosítható, a jelzett irathány miatt pedig analógiák vizsgálatával sem ellenőrizhető.

Említendő még a vizsgált irat feltételezett szerepe. Az iratnak nincs elnevezése (nyugta, elismervény, igazolás stb.). Tartalmából következtethetően leginkább egy elismervény szerepét tölthetné be, amit az előállított, de le nem tartóztatott Barta István kaphatott volna. Sajnos

hasonló jellegű, tartalmú rendőrségi irat, amely szintén analógiaként szolgálhatna, nem maradt fenn Budapest Főváros Levéltárában, egyéb találgatásokba viszont nem bocsátkoznánk, ugyanakkor valóban releváns lehet pl. az elkobzás és a lefoglalás jogi különbségtétele.

Összegzésként megállapítható, hogy a vizsgált irat ilyen tartalommal, az iraton megjelölt dátummal, azaz 1945 júliusában nem keletkezhetett a rendőrségen, az alábbiak miatt:

- 1) az iraton látható nyilvántartási szám (iktatószám?) nem azonosítható, ez a tény gyanúra ad okot;
- 2) az iraton látható pecsét nyomója a pecséten szereplő címeralak és felirat alapján az iraton szereplő dátum után, 1946 októberében készülhetett legkorábban;
- 3) az iratban állított „tény” alapeleme, miszerint az „előállított Barta István” az irat keltezésének idején Budapesten tartózkodott, hiteles levéltári dokumentummal cáfolható.

A rendelkezésre álló információink alapján a vizsgált irat hitelessége több mint kérdéses, feltehetően egy eredeti pecséttel ellátott, de hamisított tartalmú iratról van szó.

Impresszum
Budapesti Levéltári Mozaikok

A kiadó neve: Budapest Főváros Levéltára
A kiadó székhelye: 1139 Budapest, Teve u. 3-5.
Felelős kiadó: Dr. Kenyeres István főigazgató

Főszerkesztő: Dr. Simon Katalin
Szerkesztőség: Fazekasné Dr. Toma Katalin, Dr. Fehér Csaba, Dr. Garami Erika, Dr. Ternovác Bálint,
Dr. V. László Zsófia, Tóth Gergely (technika- és honlapfelelős)

A szerkesztőség elérhetősége: 1139 Budapest, Teve utca 3-5.; 1554 Budapest, Pf. 41.

e-mail: mozaikok@bparchiv.hu

ISSN 2939-6921